

PRILOG 1

Javne verzije

„Zahteva za potrđivanje dodatno revidirane optužnice“ od 20. marta 2020.

Javno

Predmet: KSC-BC-2020-05
Sekretar: dr Fidelma Donlon
Podnosilac: specijalizovani tužilac
Datum: 2. oktobar 2020.
Jezik: engleski
Stepen tajnosti: javno

Javna redigovana verzija

optužnice od 20. marta 2020.

Specijalizovano tužilaštvo:

Džek Smit

Specijalizovani tužilac, u skladu sa svojim ovlašćenjima na osnovu članova 35(2)(i) i 38 Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon), optužuje:

SALJIHA MUSTAFU

za **ratne zločine prema međunarodnom pravu**, kažnjive po članovima 14 i 16(1) Zakona, kao i za **druga krivična dela prema zakonima Kosova**, kažnjiva po Krivičnom zakonu Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: KZ SFRJ) i članovima 15(1) i 16(2) Zakona, kako sledi:

OPTUŽENI

1. **Saljih MUSTAFA**, zvani Komandant Calji, rođen je 1. januara 1972. u Prištini/Prishtinë, na Kosovu, i tokom čitavog perioda na koji se odnosi ova optužnica bio je građanin Savezne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: SRJ). Njegova poslednja poznata adresa je /brisano/, Kosovo. Ima kosovsko državljanstvo (identifikacioni broj građana /brisano/).
2. Tokom čitavog inkriminisanog perioda, **Saljih MUSTAFA** je bio komandant gerilske jedinice Bezbednosno-informativne agencije (u daljem tekstu: jedinica Agencije), koja je pripadala operativnoj zoni Lab Oslobodilačke vojske Kosova (u daljem tekstu: OVK).

ČINJENIČNI NAVODI

Kontekstualna obeležja

3. Krivična dela za koja se iznose optužbe u ovoj optužnici desila su se u kontekstu oružanog sukoba i bila povezana sa oružanim sukobom na Kosovu između OVK i snaga SRJ i Republike Srbije, uključujući jedinice Vojske Jugoslavije (u daljem

tekstu: VJ), jedinice policije i druge jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: MUP), kao i druge grupe koje su se borile na strani SRJ i Srbije.

4. OVK je imala komandnu strukturu, kontrolu nad teritorijom i planirala je i izvodila dejstva na Kosovu. Oružani sukobi, u kojima su učestvovala razne snage, vođeni su širom Kosova pre, u toku i posle inkriminisanog perioda.

5. Jedinica Agencije je u svom sastavu imala otprilike 500-600 vojnika, koji su dejstvovali uglavnom na gradskim područjima Prištine i Obilića/Obiliq, i u njihovoj okolini, kao i na području Goljaka/Gollak, gde je smešteno selo Zlaš/Zllash. Tokom čitavog perioda na koji se odnosi ova optužnica, jedinica Agencije je dejstvovala sa jednog imanja u Zlašu koje je sačinjavalo više objekata. Jedinica Agencije je to imanje koristila kao skrovište i mesto za zatvaranje i saslušavanje lica (u daljem tekstu: imanje u Zlašu). Krivična dela navedena u ovoj optužnici izvršili su izvesni pripadnici OVK protiv lica zatvorenih na imanju u Zlašu. Sve žrtve tih krivičnih dela bile su građani SRJ koji nisu aktivno učestvovali u neprijateljstvima.

6. **Saljih MUSTAFA** je bio svestan činjenice da je u toku oružani sukob i znao je da su žrtve lica koja nisu aktivno učestvovala u neprijateljstvima.

Vidovi odgovornosti

7. Približno od 1. aprila 1999. do pred kraj aprila 1999, **Saljih MUSTAFA** i izvesni vojnici OVK, pripadnici policije i stražari imali su zajednički cilj da saslušavaju i zlostavljaju zatvorenike koje su držali zatvorene na imanju u Zlašu. Taj zajednički cilj podrazumevao je vršenje krivičnih dela proizvoljnog lišavanja slobode, surovog postupanja, mučenja i ubistva.

8. **Saljih MUSTAFA** i drugi učesnici tog udruženog zločinačkog poduhvata (u daljem tekstu: UZP) delovali su u okviru zajedničkog umišljaja da se ti zločini izvrše. Alternativno, **Saljih MUSTAFA** je mogao predvideti da bi jedan ili više učesnika u UZP-u mogli da izvrše krivično delo ubistva ili da upotrebe druga lica za vršenje krivičnih dela u sklopu zajedničkog cilja. Znajući da su ubistva moguća posledica

ostvarivanja zajedničkog cilja UZP-a, **Saljih MUSTAFA** je učestvovao u tom UZP-u i time voljno pristao na taj rizik.

9. Među drugim učesnicima u UZP-u bili su vojnici OVK zvani Tabut ili Tabuti ili Komandant Tabuti, Iljmi VELJA, Bimi, Dardan, Afrim, kao i još neki vojnici OVK, pripadnici policije i stražari na imanju u Zlašu. Svaki pojedinačni učesnik u UZP-u je svojim činjenjem, odnosno nečinjenjem, doprineo ostvarivanju zajedničkog cilja. Alternativno, niko od navedenih lica, odnosno pojedini od njih nisu bili učesnici u UZP-u, ali su ih učesnici u UZP-u upotreбили za vršenje zločina kojima se ostvarivao zajednički cilj.

10. **Saljih MUSTAFA** je kao komandant jedinice Agencije značajno doprineo ostvarivanju zajedničkog cilja na jedan ili više od sledećih načina:

- a. komandovanjem, upravljanjem, kontrolisanjem, odnosno nekim drugim vidom uticanja na pripadnike OVK koji su se nalazili na imanju u Zlašu, uključujući i druge učesnike u UZP-u, kao i lica koja su učesnici u UZP-u upotreбили za vršenje zločina kojima se ostvarivao zajednički cilj;
- b. nadzorom i/ili učešćem u upravljanju zatvorom na imanju u Zlašu;
- c. učešćem u radnjama i/ili izdavanjem naređenja za radnje koje su za posledicu imale proizvoljno lišavanje lica slobode ili njihovo držanje u zatočeništvu, uključujući radnje navedene u stavu 19;
- d. učešćem u radnjama i/ili izdavanjem naređenja da se vrše radnje surovog postupanja i/ili mučenja, uključujući radnje navedene u stavovima 23-26 i 29;
- e. nepreduzimanjem odgovarajućih mera da zločine spreči ili da o njima povede istragu, odnosno da kazni učinioce ili im izrekne disciplinske mere;
- f. nepreduzimanjem odgovarajućih mera da obezbedi čovečno postupanje sa licima zatvorenim na imanju u Zlašu; i/ili

- g. drugim vidovima podstrekavanja ili pomaganja u vršenju navedenih krivičnih dela, uključujući svojim prisustvom dok su krivična dela vršena i/ili davanjem primera ličnim učešćem u krivičnim delima.
11. Navedenim činjenjem i nečinjenjem **Saljih MUSTAFA** je pružio praktičnu pomoć, podsticaj i/ili moralnu podršku, koji su znatno uticali na vršenje krivičnih dela koja mu se ovom optužnicom stavljaju na teret. Bio je svestan verovatnoće da će ta krivična dela biti izvršena i da će on svojim činjenjem, odnosno nečinjenjem, doprineti njihovom izvršenju.
12. Svojim činjenjem i nečinjenjem za koje se tereti u stavovima **Error! Reference source not found.**, 23-26 i 29 **Saljih MUSTAFA** je direktno izvršio radnje proizvoljnog lišavanja slobode i držanja u zatočeništvu, kao i surovog postupanja i mučenja. **Saljih MUSTAFA** je imao umišljaj da se ta krivična dela izvrše i/ili, kad je posredi proizvoljno lišavanje slobode, objektivno je mogao znati da će verovatna posledica njegovog činjenja ili nečinjenja biti proizvoljno lišavanje lica slobode.
13. **Saljih MUSTAFA** je podstrekavao (činjenjem i nečinjenjem navedenim u stavovima 17.a-17.e, **Error! Reference source not found.**, 23-26 i 29) i/ili naredio (činjenjem i nečinjenjem navedenim u stavovima **Error! Reference source not found.**, 23-26 i 29) vršenje krivičnih dela proizvoljnog lišavanja slobode, surovog postupanja i mučenja. On je postupao sa umišljajem da se ta krivična dela izvrše ili je bio svestan da postoji znatna verovatnoća da će do tih krivičnih dela doći u izvršavanju naređenja koja je izdavao, odnosno radnji na koje je podstrekavao.
14. Alternativno, **Saljih MUSTAFA** snosi individualnu krivičnu odgovornost nadređenog.
15. Tokom čitavog inkriminisanog perioda, **Saljih MUSTAFA** je bio komandant jedinice Agencije i priznati vođa na imanju u Žlašu koje je služilo kao zatvor. On je *de jure* i *de facto* rukovodio i komandovao pripadnicima OVK koji su izvršili krivična dela navedena u ovoj optužnici. Pojam „izvršenja“ upotrebljen u kontekstu odgovornosti nadređenog uključuje sve vidove odgovornosti predviđene članom 16(1) Zakona i članovima 18-26, 30, 142 i 145 KZ SFRJ.

16. **Saljih MUSTAFA** je znao ili imao osnova da zna, iz raznih izvora, da se izvesni pripadnici OVK koji su pod njegovom efektivnom kontrolom spremaju da izvrše krivična dela ili da su ih već izvršili, budući da je, između ostalog:

- a. učestvovao u izvršenju tih krivičnih dela;
- b. bio prisutan u na imanju u Zlašu koje je služilo kao zatvor i u vreme kad su ta krivična dela izvršena;
- c. dobijao informacije da su ta krivična dela izvršena; i/ili
- d. lično video dokaze da su ta krivična dela izvršena.

17. **Saljih MUSTAFA** nije preduzeo neophodne i razumne mere da pripadnike OVK pod svojom efektivnom kontrolom spreči da čine krivična dela iz ove optužnice i/ili nije kaznio učinioce. Radnje činjenja i nečinjenja **Saljiha MUSTAFE** koje pokazuju da nije preduzeo neophodne i razumne mere su sledeće:

- a. nije naredio ni pokrenuo stvarne i odgovarajuće istrage u vezi sa tvrdnjama da izvesni pripadnici OVK na imanju u Zlašu koje je služilo kao zatvor vrše krivična dela, niti je u tom pogledu preduzeo stvarne i odgovarajuće mere;
- b. nije obavestio odgovarajuće vlasti o tome da izvesni pripadnici OVK na imanju u Zlašu vrše, ili da postoji mogućnost da vrše, krivična dela;
- c. nije izrekao disciplinske mere niti je otpustio iz vojske ili smanjio čin pripadnicima OVK koji su učestvovali u vršenju krivičnih dela, odnosno koji svoje podređene nisu sprečili da vrše krivična dela ili ih za ta krivična dela nisu kaznili;
- d. nije izdao naređenja pripadnicima OVK na imanju u Zlašu, u okolnostima kada je to bilo neophodno i razumno, da zabrani ili stane na put vršenju krivičnih dela; i/ili
- e. nije preduzeo druge odgovarajuće mere, poput adekvatne obuke i uvođenja i sprovođenja neophodnih pravila i procedura kojima bi se sprečilo da pripadnici OVK na imanju u Zlašu vrše krivična dela.

Protivzakonito ili proizvoljno hapšenje i zatvaranje

18. Približno od 1. aprila 1999. do 19. aprila 1999, **Saljih MUSTAFA** i izvesni drugi pripadnici OVK, među kojima vojnici zvani Tabut ili Tabuti ili Komandant Tabuti, Iljmi VELJA, Bimi, Dardan i Afrim, bez redovnog zakonskog postupka lišili su slobode na imanju u Zlašu najmanje šest lica. Držali su ih pod stražom, između ostalog i u jednoj zaključanoj štali, i podvrgavali surovom postupanju i mučenju, kao što je opisano u stavovima 21-27 i 29. Ta lica su uhapšena i držana u zatočeništvu bez pravnog osnova, nisu bila obavještena o razlogu hapšenja i zatvaranja, odnosno nije im pružena mogućnost da ospore osnov svog zatvaranja.

19. **Saljih MUSTAFA** je učestvovao u radnjama kojima se sprovodilo proizvoljno lišavanje slobode i držanje u zatočeništvu lica na imanju u Zlašu, uključujući nadziranje imanja u Zlašu koje je služilo kao zatvor i surovo postupanje ili mučenja zatvorenika, kao što je opisano u stavovima 23-26 i 29.

20. Kao što je navedeno u stavovima 8, 11-13 i 16, **Saljih MUSTAFA** je imao umišljaj i svest potrebne za izvršenje krivičnog dela proizvoljnog lišavanja slobode.

Surovo ili nečovečno postupanje

21. Približno od 1. aprila 1999. do 19. aprila 1999, **Saljih MUSTAFA** i izvesni drugi pripadnici OVK, među kojima vojnici zvani Tabut ili Tabuti ili Komandant Tabuti, Iljmi VELJA, Bimi, Dardan i Afrim, uspostavili su i održavali nehumane uslove zatočeništva na imanju u Zlašu koje je služilo kao zatvor. Nehumanost tih uslova ogledala se u lišavanju slobode bez redovnog zakonskog postupka, kao što je navedeno u stavovima 18-**Error! Reference source not found.**, kao i u nedovoljnoj količini hrane i vode, neadekvatnim sanitarnim i higijenskim uslovima, uslovima za spavanje, smeštaju i zdravstvenoj brizi.

22. Pored toga, u periodu približno od 1. aprila 1999. do 19. aprila 1999, **Saljih MUSTAFA** i izvesni drugi pripadnici OVK, među kojima vojnici zvani Tabut ili Tabuti ili Komandant Tabuti, Iljmi VELJA, Bimi, Dardan i Afrim, redovno su zatvorenike na imanju u Zlašu zlostavljali kako fizički, što je uključivalo premlaćivanje

raznim predmetima, paljenje kože i davanje elektrošokova, tako i psihički, uključujući pretnje smrću i nanošenje teških telesnih povreda, strah, ponižavanje, diskriminaciju na političkoj osnovi, zastrašivanje, maltretiranje, saslušavanje i prisilne ili iznuđene izjave i priznanja. Zatvorenici su fizički i psihički zlostavljani u prisustvu drugih zatvorenika. Dok su ih držali u zatočeništvu, na neke zatvorenike su mokrili na očigled drugih zatvorenika.

23. Lica zatvorena na imanju u Zlašu prebijana su gotovo svakodnevno. **Saljih MUSTAFA** nije preduzeo nikakve mere da spreči ili ograniči nasilje, niti je preduzeo ikakve druge mere koje bi obezbedile humano postupanje sa zatvorenicima ili u tome pomogle.

24. Otprilike početkom aprila 1999, **Saljih MUSTAFA** je zajedno sa izvesnim drugim pripadnicima OVK, među kojima su bili vojnici zvani Tabut ili Tabuti ili Komandant Tabuti, Iljmi VELJA, Bimi, Dardan i Afrim, saslušavao i tukao /brisano/. **Saljih MUSTAFA** je /brisano/ šamarao, udarao pesnicom i šutirao, a drugim prisutnim pripadnicima OVK naredio da ga tuku bejzbol palicom i drškom sekire.

25. Na dan /brisano/ ili približno tog datuma, **Saljih MUSTAFA** je zajedno sa drugim pripadnicima OVK, među kojima je bio i vojnik koga su zvali Tabut, saslušavao i tukao /brisano/ i naredio da ga i drugi tuku. /brisano/ su šutirali, udarali pesnicom i tukli štapovima. **Saljih MUSTAFA** /brisano/ , nazvao ga špijunom i rekao mu da će biti ubijen.

26. Pored incidenta iz stava 25, **Saljih MUSTAFA** je jednom prilikom u prisustvu drugih pripadnika OVK saslušavao /brisano/ i tražio da mu otkrije imena lopova i špijuna, pri čemu ga je udarao po celom telu bejzbol palicom nanoseći mu tešku duševnu patnju i teške telesne povrede.

27. Uzete pojedinačno ili zajedno, gore opisane radnje činjenja i nečinjenja dovele su do teških duševnih i/ili telesnih patnji ili povreda i/ili su predstavljale težak napad na ljudsko dostojanstvo. Tim činjenjem i nečinjenjem prekršena su osnovna prava žrtava na slobodu i bezbednost ličnosti, slobodu kretanja, redovan sudski postupak i zaštitu od diskriminacije na političkoj osnovi. **Saljih MUSTAFA** i izvesni drugi

pripadnici OVK pokušali su da prisile žrtve da postupaju protiv svoje volje i savesti. Zlostavljanje na imanju u Zlašu imalo je kod žrtava za posledicu gubljenje svesti i telesnih funkcija, prelome kostiju, poniženje, telesnu unakaženost, teških podlive i rane, kao i duševne i telesne tegobe koje su se nastavile i nakon što su žrtve puštene na slobodu.

28. Kao što je navedeno u stavovima 8, 11-13 i 16, **Saljih MUSTAFA** je imao umišljaj i svest potrebne za izvršenje krivičnog dela surovog postupanja.

Mučenje

29. Svojim činjenjem i nečinjenjem opisanim u stavovima 21-27, **Saljih MUSTAFA** i izvesni drugi pripadnici OVK, među kojima vojnici zvani Tabut ili Tabuti ili Komandant Tabuti, Iljmi VELJA, Bimi, Dardan i Afrim, nanosili su žrtvama tešku bol i patnju u cilju dobijanja informacija ili priznanja, pri čemu su žrtve kažnjavali, zastrašivali ili prisiljavali odnosno protiv njih vršili diskriminaciju na političkoj osnovi. Tokom gore opisanih radnji činjenja i nečinjenja, **Saljih MUSTAFA** i izvesni drugi pripadnici OVK, uključujući vojnike zvane Tabuti, Iljmi VELJA, Dardan i Afrim, ispitivali su zatvorenike i optuživali žrtve da saraduju sa srpskim vlastima i/ili da ne podržavaju OVK.

30. Kao što je navedeno u stavovima 8, 11-13 i 16, **Saljih MUSTAFA** je imao umišljaj i svest potrebne za izvršenje krivičnog dela mučenja.

Ubistvo/ubijanje

31. **Saljih MUSTAFA** je bio prisutan kad je /brisano/ doveden na imanje u Zlašu koje je služilo kao zatvor. Izvesni pripadnici OVK izdvojili su /brisano/ i zatim ga tukli i mučili okrutnije nego druge zatvorenike. /brisano/

32. Dok je bio zatvoren porodica se stalno raspitivala za njega, ali nije dobijala nikakve odgovore ili su odgovori bili netačni i nepotpuni. Poslednji put /brisano/ je viđen živ 19. aprila 1999. ili približno tog datuma. /brisano/. Njegova porodica ga više

nikada nije videla. Otprilike krajem aprila 1999, jedinica Agencije je napustila Zlaš. Posmrtni ostaci /brisano/ otkriveni su /brisano/ .

33. Kao što je navedeno u stavovima 8, 11 i 16, **Saljih MUSTAFA** je imao umišljaj i svest potrebne za izvršenje krivičnog dela ubistva.

NAVODI O KRIVIČNIM DELIMA

34. Svojim činjenjem i nečinjenjem opisanim u stavovima 12-13, **Error! Reference source not found.**, 23-26 i 29, **Saljih MUSTAFA** je direktno izvršio, naredio i/ili podstrekavao na vršenje krivičnih dela proizvoljnog lišavanja slobode, surovog postupanja i mučenja. Svojim činjenjem i nečinjenjem opisanim u stavovima 7-11, 18-**Error! Reference source not found.**, 21-27, 29 i 31-32, **Saljih MUSTAFA** je učesćem u udruženom zločinačkom poduhvatu izvršio i/ili pomagao u izvršenju krivičnih dela proizvoljnog lišavanja slobode, surovog postupanja, mučenja i ubistva. S obzirom na svoje činjenje i nečinjenje opisano u stavovima 14-17, 18-**Error! Reference source not found.**, 21-27, 29 i 31-32, **Saljih MUSTAFA** je takođe znao ili imao osnova da zna da se njegovi podređeni spremaju da izvrše, ili da su već izvršili, krivična dela proizvoljnog lišavanja slobode, surovog postupanja, mučenja i ubistva, a nije preduzeo neophodne i razumne mere da to spreči ili da kazni učinioce.

35. **Saljih MUSTAFA** snosi individualnu krivičnu odgovornost, uključujući i po međunarodnom običajnom pravu, za:

Tačka 1: PROIZVOLJNO LIŠAVANJE SLOBODE u zatvoru na imanju u Zlašu približno od 1. aprila 1999. do 19. aprila 1999, RATNI ZLOČIN, kažnjiv po članovima 14(1)(c)(i), 16(1)(a) i 16(1)(c) Zakona i članovima 22, 24, 26, 30, 142 i 145 Krivičnog zakona SFRJ, obuhvaćenim članovima 15(1)(a) i 16(2) Zakona;

Tačka 2: SUROVO POSTUPANJE na imanju u Zlašu približno od 1. aprila 1999. do 19. aprila 1999, RATNI ZLOČIN, kažnjiv po članovima 14(1)(c)(i), 16(1)(a) i 16(1)(c)

Zakona i članovima 22, 24, 26, 30, 142 i 145 Krivičnog zakona SFRJ, obuhvaćenim članovima 15(1)(a) i 16(2) Zakona;

Tačka 3: MUČENJE na imanju u Zlašu približno od 1. aprila 1999. do 19. aprila 1999, RATNI ZLOČIN, kažnjiv po članovima 14(1)(c)(i), 16(1)(a) i 16(1)(c) Zakona i članovima 22, 24, 26, 30, 142 i 145 Krivičnog zakona SFRJ, obuhvaćenim članovima 15(1)(a) i 16(2) Zakona; i

Tačka 4: UBISTVO na imanju u Zlašu približno od 19. aprila 1999. do približno kraja aprila 1999, RATNI ZLOČIN, kažnjiv po članovima 14(1)(c)(i), 16(1)(a) i 16(1)(c) Zakona i članovima 22, 24, 26, 30 i 142 Krivičnog zakona SFRJ, obuhvaćenim članovima 15(1)(a) i 16(2) Zakona.

/potpis na originalu/

Džek Smit,

specijalizovani tužilac

U petak, 2. oktobra 2020.

Hag, Holandija